

PÖKKÖÖÄ PESÄÄN!

Varaavien uunien lämmitysohjeita

Uunin valmistaja tai muuraaja antaa käyttöohjeet valmistamalleen uunille. Uuden tulisijan lämmitys aloitetaan varovasti. Seuraavat ohjeet on laadittu jo aiemmin käytetyn tulisijan lämmittämiselle. Tulisijat ovat erilaisia käyttötarkoitukseltaan ja sielunelämältään. Mitä useammin käytät tulisijaa, sitä paremmin se taipuu palvelukseesi.

MITÄ?!
UUNIHAN
ON AIVAN
JÄÄKYLMA!

① Varaa sytykkeet ja kuivat polttopuut

Varaa sytykkeitä ja kuivia polttopuita. Sopiva puun kosteus on 15 – 25 %. Kuivat puut helähtävät toisiaan vasten lyödessä. Hyviä sytykkeitä ovat sanomalehtipaperi, tuohi ja pienet lastut. Kuivaa polttopuuta tarvitset sylillisen yhtä lämmityskertaa varten. Tuo puut ajoissa sisälle lämpiämään. Panoksen koko on 3 – 5 kg. Varaa ensimmäiseen pesälliseen sytykkeitä ja pienempiä polttopuita, noin 0,5 kilon painoisia ja halkaisijaltaan noin 5 cm. Puun pituus määräytyy uunin mukaan. Sopiva pituus on noin 5 cm lyhempi kuin tulipesän leveys tai pituus. Toiseen pesälliseen voit varata isompia polttopuita, noin 1 kilon painoisia ja halkaisijaltaan noin 10 cm. Tämän kokoinen puu on noin litran maitopurkin kokoinen. Helloissa käytetään pienikokoista polttopuuta, halkaisijaltaan alle 4 cm.

Muovisia pakkauksia ja aikakauslehteä ei pidä käyttää sytykkeenä. Älä käytä myöskään maalattua tai painekyllästettyä puuta. Painekyllästetty puu on ongelmajätettä.

② Valmistelu tärkeää

Avaa pellit ja tarkista tuhkan määrä. Tuhka ei saa yltää arinarautoihin ja palamisilman esteetön pääsy on varmistettava. Poista tuhkat palamattomasta aineesta tehtyyn, kannelliseen ja jalalliseen astiaan.

Jos tulisija on ollut pitemmän aikaa käyttämättä, voi veto olla huono. Mikäli hormissa oleva ilma on kostea tai ulkoilmaa kylmempää, ei hormissa ole vetoa. Hormissa oleva ilma on saatava liikkeelle lämmittämällä sitä. Tarkista veto polttamalla tulitikkua suuluukun aukossa. Esilämmitä hormia, jos liekki ei taivu tuliseseen päin. Poista nuohousluukku alhaalta ja polta poskikanavissa rutistettua sanomalehteä tai lämmitä lämpöpuhaltimella tai hiustenkuivaajalla.

Jos tulisijassa on yläliittymäpelti eli ns. kesäpelti, avataan se sytytysvaiheessa, jolloin savukaasut virtaavat suoraan savuhormiin eivätkä kierrä poskikanavien kautta. Kun savuhormin lämpötila nousee ja muodostuu kunnollinen veto, käännetään yläliittymäpelti kiinni.

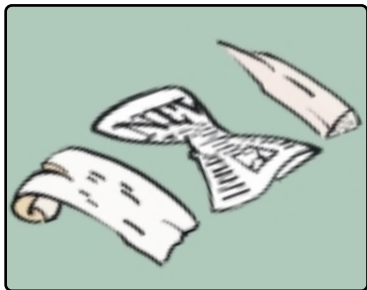
...JA TARKISTA
SITTEN TUHKA-
LUUKKU. SE EI SAA
OLLA TÄYNNÄ.

AVAA ENSIN
PELTI...

TARVITSET SYTYTTÄMISEEN
PIENIÄ PUITA - NIIN KUIVIA, ETTÄ
NE SOIVAT, KUN NIITÄ
LYÖ YHTEEN.

LISÄKSI SANOMALEHTEÄ TAI
MIELUITEN TUOHTA, JOS SITÄ ON.
KUIVAT LASTUTKIN KÄYVÄT...

③ Sytytä pienellä määrällä

Käytä ensimmäiseen pesälliseen pieni määrä (noin 3 kg) halkaisijaltaan noin 5 cm kokoista polttopuuta. Jos olet lämmittänyt uunia edellisenä päivänä, voit käyttää sytytykseen isompia polttopuita. Lado ne kuohkeasti ja sijoita sytykkeet päälle tai alle arina- ratkaisusta riippuen. Lado puut vaakatasoon, mikäli uuninvalmistaja ei anna muuta ohjetta. Uunin luukut voi sulkea, kun puut palavat hyvin.

④ Puut lisätään vähitellen

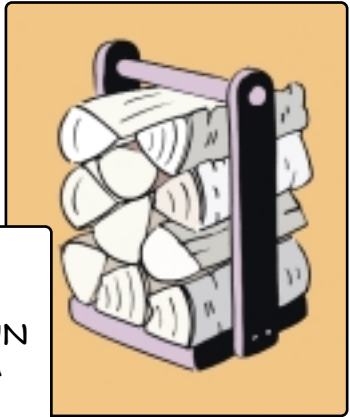
Lisää polttopuuta vähitellen pienissä erissä. Puita lisätään vasta kun entiset ovat palaneet lähes hiillokselle, ja liekit ovat laskeutuneet. Sijoita mielellään kuoripuoli alaspäin. Vältä turhaa tulen kohentelua, jotta palaminen ei häiriinny. Liekkipalon aikana tarvitaan runsaasti palamisilmaa.

Älä lado tulipesää täyteen. Vapaata tilaa pitää olla vähintään 1/3 tulipesän korkeudesta. Hellat ja keskuslämmitysliedet täytetään korkeintaan puolilleen.

KUN SYTYKKEET OVAT VIELÄ
LIEKEISSÄ, MUTTA HIILLOSTA
SUURIN OSA, LISÄTÄÄN
VARSINAISET POLTTOPUUT...

...NE OVATKIN
SITTEN
JÄREÄMPIÄ. PUUN
PAINO VASTAA
TÖLKILLISTÄ
MAITOA.

ÄLÄ TÄYTÄ
NIILLÄ KOKO
TULIPESÄÄ!
VAPAATA TILAA
PITÄÄ OLLA NOIN
KOLMASOSA.

⑤ Hiilloksen hehkusta energiaa

Punaisena hehkuva hiillos luovuttaa paljon lämpöä, 25–40 % puun energiasisällöstä. Vähennä uunin luukusta virtaavan ilman määrää ja kohenna tummu-neita kekäleitä. Hormipeltiä voi pistää pienemmälle, kun sinisiä liekkejä ei näy. Kun hiillos on palanut loppuun, sulje hormipelti kokonaan.

KUN LOPETAT LÄMMITTÄMISEN,
ÄLÄ SULJE PELTIÄ LIIAN
AIKAISIN, ETTEI SYNNY HÄKÄÄ!

LIIAN
AIKAISTA...

...ODOTA,
ETTÄ
HIILLOS ON
PALANUT.

Leivinuunissa lähes loppuun palanut hiillos vedetään uunin etu- tai takaosaan jälkipalotilaan, ja hiillos poltetaan loppuun arinan alla. Kun hiilet ovat palaneet loppuun, voidaan savuhormin pelti sulkea. Palaminen on onnistunut hyvin, kun tulipinnat ovat vaaleita eikä niissä näy tummaa nokea.

...NO NIIN,
NYT VOIT
SULKEA
PELLIN...

...JA NAUTTIA UUNIN
LÄMMÖSTÄ. OMA VUODEKIN
ON TOSIN TÄSSÄ VAIHEESSA
MUKAVAN LÄMMIN!

ZZZ

⑥ Muutamia tärkeitä neuvoja

- Älä polta tulisijassa jätteitä!
- Varmista polttoaineen loppuunpalaminen ennen kuin suljet savupellit.
- Älä jätä uunia valvomatta lämmityksen aikana!
- Älä laita tuhkaa kompostiin! Tuhkan voi käyttää lannoitteena.
- Muista uunin nuohous! Kiinteistön omistaja on vastuussa nuohouksesta. Jatkuvässä käytössä olevat uunit on nuohottava kerran vuodessa. Käytä ammattitaitoista nuohoojaa.
- Viranomaiset suosittelevat häkävaroittimien käyttöä sellaisissa kiinteistöissä, joissa on tulisija.

VTT Prosessit on laatinut tämän ohjeen osana Euroopan Unionin ALTENER-ohjelman Prowe-projektia. Ohjeen toisen painoksen ovat rahoittaneet Kainuun Tulipasillihanke (Metsäkeskus Kainuu), Puuenergia Nousuun -hanke (Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa), Pirkanmaan Polttopuuverkko -hanke (Metsäkeskus Pirkanmaa), Kainuun Pelastuslaitos ja Tampereen aluepelastuslaitos.

